

UNA NOVA LEGISLATURA I UN DOBLE OBJECTIU: DESENVOLUPAR UNA EFECTIVA GESTIÓ DE GOVERN I REFER EL PACTE CONSTITUCIONAL

Catalunya es troba a poques setmanes d'una jornada electoral que tancarà una legislatura i un període de govern que han estat marcats per dos fets històrics: la crisi econòmica, de caire global però amb causes també pròpies, i el procés de revisió del nou Estatut que ha centrat i condicionat decisivament la política catalana.

Finalment, la sentència del Tribunal Constitucional va refusar una part del text aprovat pels Parlaments català i espanyol i, posteriorment, sancionat en referèndum pels ciutadans de Catalunya, després d'un tortuós camí de pactes. Amb el procés i la sentència es va percebre el trencament d'alguna cosa entre Catalunya i Espanya. I aquesta percepció afecta al Pacte Constitucional o, dit d'una altra manera, a la confiança que havia permès sostenir aquest pacte al llarg de més de 30 anys, de vegades en situacions molt delicades.

A Catalunya hi ha un malestar estès i una idea creixent de tracte injust per part d'Espanya, tant econòmic com en la manca de reconeixement de les seves legítimes aspiracions, que llasten el progrés del país. Tot plegat fa augmentar el distanciament d'una part important de la ciutadania catalana respecte la resta d'Espanya, fent créixer la mútua desafecció en uns moments en què tots plegats estem afrontant una crisi econòmica de gran rellevància i profund impacte.

El procés electoral pot agreujar encara més aquest doble problema si acaba concretant-se en l'habitual parèntesi en l'acció política i es viu com un temps perdut, dominat per mútues desqualificacions i promeses buides. Però també pot ser una oportunitat per apuntar solucions a una situació que ens demana assolir acords i emprendre mesures que exigeixen capacitat de gestió i coratge en les decisions.

El Cercle d'Economia, des de la seva independència i la pluralitat dels seus associats, entén que les dues dimensions –l'econòmica i la de l'articulació institucional– són indissociables a Catalunya, i també a Espanya, i que no podem eludir el conflicte institucional com si la superació d'aquest no fos igualment determinant per a l'evolució, urgent i necessària, del nostre model econòmic.

Entenem que el començament de la propera legislatura catalana serà un moment adient per endegar un diàleg entre totes les forces polítiques del Parlament, per tal de configurar una posició el més àmplia possible sobre quines han de ser les noves pautes que han de definir les relacions de Catalunya amb Espanya. Els programes electorals, i el suport que cadascun d'ells hagi rebut, haurien d'aclarir les posicions i facilitar l'acord entre els partits, estimulants la generositat d'una classe política que hauria de privilegiar l'acord realista sobre el discurs tàctic i partidista donant, així, resposta adequada a les expectatives de la ciutadania.

UNA EFECTIVA ACCIÓ DE GOVERN

En paral·lel a aquest procés parlamentari, el nou Govern s'haurà de posar immediatament a governar. Caldrà recuperar la credibilitat de les classes dirigents, no només de les polítiques, i aprofitar fins on sigui possible la proximitat i les competències de la Generalitat per mobilitzar totes les forces econòmiques i socials de Catalunya cap a l'activitat i l'esforç.

El nou Govern haurà de prendre decisions, no sempre populars, per reconduir les finances públiques; per millorar la competitivitat del país; per estimular vocacions de nous emprenedors; i per fer entendre a tothom que l'Estat del benestar s'ha de defensar des del compromís i el realisme, la qual cosa demanarà un esforç addicional als qui es trobin en condicions d'assumir-lo.

Caldrà progressar des de l'autoestima i l'aprofitament al màxim de les nostres capacitats i, sense oblidar els nostres drets, controlar el sentiment col·lectiu de greuge a fi de què estimuli la justa reivindicació però que mai no justifiqui ni la indolència ni la cultura del subsidi, que no han estat mai característiques de la forma de ser de Catalunya.

Des de l'autogovern, Catalunya, amb la pròpia personalitat i sentiment de pertinença dels seus ciutadans, ha de mantenir la seva vocació de motor de l'economia espanyola i posar-se al costat de les seves institucions econòmiques, financeres i polítiques per millorar-les en el que pugui, de la mateixa manera que cal rel·lançar el nostre sentiment europeista i defensar una Unió Europea més potent econòmicament i política. D'ambdues realitats, Espanya i Europa, en som part i hem de ser-ne una part compromesa, per guanyar pes específic i capacitat d'influència.

UN NOU PACTE CONSTITUCIONAL

Després de més de 30 anys de funcionament, l'Estat de les Autonomies comença a mostrar clares limitacions per encaixar les aspiracions d'algunes de les seves Comunitats Autònomes, com ara s'ha constatat en el cas de Catalunya. Ha passat prou temps com per ja abandonar els ajustaments de mirada curta, habitualment promoguts per la necessitat de conformar majories parlamentàries. Cal, doncs, optar per un nou Pacte Constitucional que afavoreixi, entre altres qüestions necessitades d'actualització, un millor encaix de Catalunya amb Espanya, i aportï estabilitat institucional a les properes dècades. Creiem però, que assolir aquest objectiu passa per tres condicions:

En primer lloc, cal que els grans partits espanyols abordin aquesta transcendental qüestió amb una visió de llarg termini, allunyada d'instints electoralistes immediats i d'actuacions que pretenen, essencialment, la conquesta i preservació del poder.

En segon lloc, cal que es consideri la Constitució com un marc dinàmic al servei de la convivència dels ciutadans espanyols. No com un marc que, en si mateix, sacralitzi el que fa més de 30 anys representava l'aposta per la moderació i el bon sentit en les circumstàncies d'aquell moment. Després de tant temps de bon servei, la pervivència de l'esperit constitucional aconsella certes actualitzacions per tal de donar adequada resposta a nous requeriments d'una societat més complexa.

Per últim, la societat catalana, liderada des de la política, ha de configurar una posició comuna tan majoritària com sigui possible que, superant el desencís del fallit procés de l'Estatut, perfili la proposta d'un model concret de conformació de l'Estat. No es tractaria de tornar a assumir el risc d'una nova frustració amb la redacció d'un nou Estatut, sinó de mirar més enllà i dissenyar un marc relacional capaç de restablir progressivament la mútua confiança amb Espanya, per tal de fer front als grans reptes que es deriven de la crisi econòmica i del nou paper de Catalunya, Espanya i Europa en un món marcat pel canvi permanent.

El Cercle d'Economia no ignora la dificultat d'aquest Pacte en l'actual marc ple de desconfiança i d'actituds diverses. Ara mateix, es fa difícil conèixer la futura deriva de les relacions Catalunya-Espanya, però creiem que la millor de les alternatives disponibles és avançar en aquesta línia, per tal de redefinir el marc comú que Catalunya i Espanya segueixen necessitant.

Aquesta és una tasca que correspondrà al conjunt de les forces polítiques i socials de Catalunya i d'Espanya, perquè les circumstàncies econòmiques exigeixen que els governs, també el nou Govern de Catalunya, centrin la seva acció de manera molt prioritària en la gestió de la crisi.

CONCLUSIONS

Entenem que la clau del nostre futur és saber avançar, simultàniament i amb la màxima intensitat, en aquestes dues tasques: 1) Una sòlida gestió de l'autogovern orientada al desenvolupament econòmic i social i sustentada en els nostres punts forts en els àmbits dels valors, el talent, la cohesió social i la nostra tradició empresarial; i 2) La reformulació sense renúncies de l'acord institucional amb Espanya, per sortir tots més forts de l'atzucac on ara ens trobem.

Cadascuna de les dues tasques ha de tenir un marc de treball i uns responsables concrets i, en totes dues, el conjunt del país haurà de saber combinar el realisme en el curt termini amb la visió de futur que requereixen els grans projectes col·lectius.

Seria ignorar la nostra història i la realitat actual, voler postergar, interessadament o no, la segona via per defensar la primera i seria una irresponsabilitat focalitzar-nos només en el conflicte institucional, abandonant, en aquests moments delicats, l'activació de la nostra capacitat competitiva, sense potenciar les millors aliances possibles amb el nostre entorn natural, geogràfic, econòmic i cultural.

La propera legislatura obre una nova oportunitat que no s'hauria de perdre i que ja hauria d'intuir-se en aquesta imminent campanya electoral.

octubre de 2010